

“AB UYUM ÇALIŞMALARINA AĞIRLIK VERMELİYİZ”

İKTİSADİ KALKINMA VAKFI BAŞKANI AYHAN ZEYTİNOĞLU, “AB PAZARININ DIŞ TİCARETİMİZ VE YABANCI YATIRIMLARDA TUTTUĞU ÖNEMLİ YERİ GÖZ ÖNÜNDE BULUNDURDUĞUMUZDA, AB MÜKTESEBATINA UYUM KONUSUNDA GERİYE DÜŞME TRENDİNİ BİR AN ÖNCE DURDURMALI VE UYUM ÇALIŞMALARINA AĞIRLIK VERMELİYİZ” DEDİ.

İktisadi Kalkınma
Vakfı Başkanı
Ayhan Zeytinoğlu
"Yayınlanan
raporda, özellikle
yapısal reformların
yavaşlaması
makroekonomik
dengesizlikler ve
yargının etkinliği
ve bağımsızlığı
alanındaki kuşuların
iř ortamını da
olumsuz etkilediği
belirtiliyor. Mart
ayında açıklanan
yeni teşviklerin iř
ortamını iyileştirmeye
yönelik önemli bir
adım olduğunu
düşünüyoruz" diye
konuştu.

Avrupa Komisyonu tarafından hazırlanan 20'nci Türkiye raporunun açıklanmasının ardından, İktisadi Kalkınma Vakfı (IKV) Başkanı Ayhan Zeytinoğlu değerlendirmelerde bulundu.

Zeytinoğlu raporun özellikle siyasi kriterler açısından önemli tespit ve eleştiriler içerdiğini belirtti. İKV Başkanı bu eleştirilerin ötesinde, AB'nin genişleme sürecini yönetmek ve aday ülkeler ile ilişkileri düzenlemekten sorumlu olan Komisyonun, Türkiye için genişleme sürecini canlı tutmak gibi bir görevi olduğunu vurguladı ve sözlerine şöyle devam etti:

"Açıklanan rapor bundan önceki 19 rapor gibi Türkiye'yi AB üyelik kriterleri açısından bir değerlendirmeye tabi tutuyor. Ancak bu raporlar Türkiye'nin müzakereleri tamamlayarak üye olmasını sağlayamadı. Demek ki bu raporlar aday ülke Türkiye'yi eleştirmenin ötesinde, neden bu süreç yürümüyor, AB Türkiye'yi kazanmak ve bu sürecin başarıya ulaşmasına katkıda bulunmak için ne yapabilir, gibi sorulara da cevap vermeli. Komisyon, siyasi karar alıcı olmasa da AB'nin genişleme sürecini yürütmek ve aday ülkelerin katılım öncesi süreçte ilerlemesine katkıda bulunmak gibi görevleri de ifa ediyor. Varna Zirvesi'nde Komisyon Başkanı Juncker müzakerelerin garantörü olduğunu söylemişti. Rapor da Türkiye'nin AB'ye aday ülke olduğunun teyit edilmesi ve müzakerelerin tam üyeliği hedeflediğine vurgu yapılması önemli. Bu sözün gereğini yerine getirmek için, müzakereleri yeniden başlatmak ve süreci canlandırmak için Komisyonun ön alması beklenir".

"Önemli sorunlar var"

Üyelik müzakerelerinde önemli sorunlar olduğunu belirten Başkan Zeytinoğlu, "Türkiye'nin Kopenhag kriterleri açısından yeniden ilerleme kaydetmesi gereken önemli alanlar var. Hukukun üstünlüğü, yargının bağımsızlığı ve özgürlükler bu alanların başında geliyor. Bu konularda sadece AB kriterlerini karşılamak için değil ama Türk halkının refahı ve kalkınması için yeniden reformların hızlandırılması gerek. Ancak bu konunun da ötesinde, Türkiye ve AB ilişkilerinin ilerlemesini engelleyen temel bir sorun var. Bazı üye devletlerin süreci baltalamak için çaba göstermeleri ve Türkiye kriterleri yerine getirirse dahi üyeliğe

kabul edileceği yönünde ciddi bir şüphenin olması. Bu durum Türkiye'de de AB katılım sürecine olan inancı son derece zayıflatıyor ve AB üyelik sürecini devam ettirmek için çaba gösterilmesini engelliyor.

Kasım ayında yaptırmış olduğumuz kamuoyu araştırmasında da bu durumu tespit etmiştik. Araştırma sonuçlarına göre, katılımcıların yüzde 78.9'i AB üyeliğini desteklerken, sadece yüzde 31.2'si üyeliğin gerçekleşeceğini beklediğini ifade etmişti" diye konuştu.

"Batı Balkan ülkeleri için 2025 tarihi verildi"

Zeytinoğlu, Türkiye dışında AB adayı olan Batı Balkan ülkeleri için 2025 tarihinin AB'ye katılım için olası bir tarih olarak telaffuz edildiğini hatırlatırken, sözlerine şöyle devam etti:

"Sırbistan ve Karadağ gibi Batı Balkan ülkeleri Türkiye'den çok sonra müzakere sürecine başlamalarına rağmen Avrupa Komisyonu Başkanı Juncker, bu ülkelerin katılımı için 2025 tarihini ortaya attı. Halbuki bu ülkelerin yönetim, hukukun üstünlüğü ve yolsuzluklar açısından önemli sorunları olduğunu da biliyoruz. Buna rağmen, Batı Balkan ülkelerinin AB üyeliği perspektifini canlandırmak için böyle bir net tarih telaffuz ediliyor. Türkiye için de AB üyeliğinin gerçek ve erişilebilir bir hedef olduğunun vurgulanması ve bu sürecin siyasi gerekçelerle bloke edilmeyeceği güvencesinin verilmesi gerekiyor."

Raporda Türkiye'nin AB kriterleri açısından gerilemekte olduğu alanların da olduğunu vurgulayan Başkan Zeytinoğlu, şunları aktardı:

"2014'ten başlayarak, gerileme (backsliding) ifadesi raporlara girdi. İlk olarak kamu alımları alanında gerileme olduğu ifade edilmişti. Daha sonra 2015 raporunda gerileme olan alanlara ifade, medya ve internet özgürlüğü ile toplanma özgürlüğü eklendi. 2016'da bu alanların sayısı arttı ve listeye kamu hizmetleri ve insan kaynakları yönetimi, yargının durum ve bağımsızlığı, iş ortamı, örgütlenme özgürlüğü ve işkence ve kötü muamelenin önlenmesi de girdi. Bugün yayınlanan raporda ise şu alanlarda gerileme olduğu tespiti var; Sivil toplum, kamu hizmeti ve insan kaynakları yönetimi, yargı ve temel haklar, ifade özgürlüğü, toplanma özgürlüğü, örgütlenme özgürlüğü,

ğü, mülkiyet hakları, ekonomi ve iş ortamı, bilgi toplumu, sosyal politika ve istihdam, dış ilişkiler. Görülüyor ki siyasi kriterlere ek olarak, müktesebat fasılları ile ilgili olarak da gerileme olan alanlar artış göstermiş. AB pazarının dış ticaretimiz ve yabancı yatırımlarda tuttuğu önemli yeri göz önünde bulundurduğumuzda, AB müktesebatına uyum konusunda geriye düşmeyi trendini bir an önce durdurmalı ve uyum çalışmalarına ağırlık vermeliyiz".

Rapordaki önemli noktalar hangileri?

Başkan Zeytinoğlu rapordaki diğer önemli noktaların altını şöyle çizdi: "Rapor da daha önceki raporlardan farklı olarak,

lerin yinelenildiği görülüyor. Yine en fazla geriye gidişin olduğunun ifade edildiği alan yargının durumu ve temel haklar ile ilgili. Türkiye'nin AB katılım müzakerelerinde yargı ve temel haklar ile adalet, özgürlük ve güvenlik alanlarını ilgilendiren 23 ve 24'üncü fasılların açılması, defaatle dile getirdiğimiz bir talep. Türkiye sivil toplumu ve iş dünyası olarak, bu fasılları açmak suretiyle AB'nin samimiyetini göstermesini ve Türkiye'de reformlara destek olmasını bekliyoruz. Türkiye'de ise raporda da tavsiye edildiği gibi OHAL'in kaldırılmasına yönelik adım atılması süreci hızlandıracaktır.

İş ortamında gerileme

İş ortamı da raporda üzerinde önemle durulan konulardan biri. Bu alanda gerileme olduğu 2016 yılı raporunda ifade edilmişti. Bugün yayınlanan raporda, özellikle yapısal reformların yavaşlaması, makroekonomik dengesizlikler ve yargının etkinliği ve bağımsızlığı alanındaki kuşuların iş ortamını da olumsuz etkilediği belirtiliyor. Mart ayında açıklanan yeni teşviklerin iş ortamını iyileştirmeye yönelik önemli bir adım olduğunu düşünüyoruz. Bunun yanında, OHAL'in yakın vadede kaldırılmasına yönelik adım atılması da özellikle doğrudan yabancı yatırımların artması açısından son derecede olumlu etki yapacaktır.

Raporda Komisyon Türkiye ile gümrük birliğinin güncellenmesine ilişkin müzakerelerin başlatılmasına yönelik olumlu görüşünü yineliyor. Bazı üye devletler tarafından müzakerelerin engellendiğini biliyoruz. Bu açıdan Komisyonun siyasi baskıya boyun eğmeyerek, bu alanda 2016'daki pozisyonunu devam ettirmesi olumlu."

İKV Başkan Ayhan Zeytinoğlu, sözlerini şöyle tamamladı: "Suriye'de giderek çıkmaza giren ve şiddetini kesmeyen bir savaş devam ediyor. Son olarak ABD, Fransa ve İngiltere'nin müdahalesi konuyu yeni bir boyuta taşıdı. Suriye Savaşı'nın sona erdirilmesi ve bölgede güvenliğin sağlanmasında Türkiye'nin son derecede önemli bir rolü var. Türkiye Suriye'de elini taşın altına koyarak, Avrupa güvenliğine katkıda bulunuyor. Suriye'de hem Rusya ve İran ile hem de ABD ve AB ile konuşabilen ve işbirliği yapabilen tek ülke konumunda. Bu rolün AB tarafından daha iyi değerlendirilmesi ve Türkiye'nin Avrupa'nın geleceğindeki rolünün tam üyelik perspektifinde şekillendirilmesi gerekiyor".

FETÖ için "hükümet tarafından terör örgütü olduğu belirlenen Gülen hareketi" ifadesi kullanılmış. Yani AB tarafından terör örgütü olarak tanınmasa da Türkiye hükümeti tarafından terör örgütü olarak tespit edildiğine dair bir ifade yer almış. Bu durum AB'nin Türkiye'nin hassasiyet ve endişelerine daha yakın bir yaklaşım benimsediğini göstermesi açısından olumlu.

Raporda Avrupa Komisyonu, Türkiye'nin 3 buçuk milyon Suriyeli'ye ev sahipliği yaparak, AB için çok önemli bir fayda sağladığını da teslim etmekte. Sınır kontrolü, vize, dış göç ve iltica politikalarını kapsamına alan Adalet, Özgürlük ve Güvenlik faslında Türkiye'nin orta derecede hazırlıklı

olduğu ve göç ve iltica politikasında geçen sene zarfında iyi ilerleme sağladığı raporda belirtiliyor. AB'ye yönelik düzensiz göçün kontrol altına alınmasında Türkiye'nin oynadığı rol stratejik öneme haiz. AB'nin de göç konusunun diğer ucunda yer alan vize serbestliğinde biran önce adım atarak, Türk vatandaşları için vizesiz Avrupa hedefini gerçekleştirmesini bekliyoruz.

Raporda özellikle hukukun üstünlüğü ve yargı bağımsızlığı alanındaki eleştirileri ciddiye alarak bu konularda iyileştirme için gerekli adımları atmamız. Raporda yargı ve temel haklar alanında, 2016'da yapılan tavsiyelerin yerine getirilmediği tespiti var. Bu raporda da büyük ölçüde aynı tavsiye-